

Constantin Zărnescu

**AFORISMELE
și
TEXTELE
lui
BRÂNCUȘI**

SCRISUL ROMÂNESC
Craiova, 1980

PREFATĂ

Proverbe la Masa Tăcerii

CONSTANTIN ZĂRNEȘCU ESTE CEL MAI TINĂR brâncușilog. Căci el îndrăznește să se ocupe de creatorul „Muzei adormite“, după ce opera acestuia a fost legată în scoarțe ca și definitive și încătărămată, ca Biblia, de cercetători habotnici, precum V. G. Paleolog și Petre Pandrea, pentru a nu ii pomeni decit pe români, iar dintre români doar pe olteni. Iată un japt de curaj. Curaj nemaipomenit. De care, însă, este mereu nevoie în ale scrisului. Dar mai probează și că puterea de seducție a Subiectului este infinită.

Intr-adevăr, nu vom osteni să ne uimim în fața Omului de la Hobița, pe care un cronicar plastic, din 1914 — pe nume Tudor Arghezi — îl vedea astfel: „dintr-un atelier multă vreme sărac (El) aruncă din cind în cind pe sereastră cite un bolovan scobit, care, ciudat, începe îndată să umble și să impresioneze, ca o ființă vie...“ Reținem această dată : 1914 ; și numele celor doi olteni care își adulmecau geniul, respectuos.

Cartea aceasta se adaugă, aşadar, vrajului de studii, amintiri și exgeze, cu modestie, ca un semn de pios omagiu. Este un studiu remarcabil — prin că-

pacitatea lui Constantin Zărnescu de a evoca Aforisme. Este foarte greu să povestești cimitituri. Căci, era să uit, Constantin Brâncuși este văzut nu prin saptele sale ; „vrem vorbe, iar nu sapte“, nu i s-ar potrivi decât parțial ; am mai dori astfel de vorbe. Căci și vorbele lui Constantin Brâncuși sunt indelung rotunjite și slefuite și trecute din gură în gură, din gură de statuie în gură de statuie, pe măsură ce le definitiva și le arunca pe fereastră. Pe scurt, Afori me. Dar aforismele lui Brâncuși. De care se ocupă acum Constantin Zărnescu.

Opera este pusă sub reflectorul spuselor sculptorului despre artă. Lucru care, de altfel, s-a mai făcut ; l-a probat odată chiar și subsemnatul ; și o să o mai facă, desigur. Coloana infinită este spălată mereu, de ploi, păstrîndu-și, după fiecare anotimp, intacte, strălucirea și neterminismul. Tot astfel, misterul brâncușian, prin frecventare, doar se primenește, fără a se stirbi la vreun colț.

Deși nu face parte din tagma filosofilor, ori a criticiilor de artă, autorul posedă organul „ideii“ ; pasiunea se unește cu precizia în gust. Avem prilejul de a mai cădea pe gînduri, în legătură cu creația, producerea și explicarea ei. „Aforismul, spunea Lucian Blaga, este o floare, în stare de grătie“. Florile de bronz și de piatră ale lui Constantin Brâncuși au vorbit. Au vorbit pe limba lui Anton Pann, reprezentînd o a doua „poveste a vorbei“ — de data aceasta la nivel de filosofie a artei. Dacă nu am avut autori de maxime, ca alte culturi, iată că un sculptor care ținea în Atelier un Zanne ferfenită, și-a asumat rolul lui Chamfort, Schopenhauer, și lui La Rochefoucauld.

Evident, Aforismele lui Constantin Brâncuși cunosc variante ; ca și „Cocoșii“. Autorul observă judecătorul special al acestor spuse :

„Putem citi Aforismele sale și ca un excelent jurnal de formăție“. Iar Brâncuși zice : (nu mă pot abține de a cita — era să zic : de a psalmădă citeva) : „Prefer să creez aceste sculpturi și să gresesc ; decit să nu gresesc și să re-creez pe Venus din Millo ; căci Venus din Millo a mai fost creată o dată ; și este vai, insuportabil de bătrînă“.

Sau :

„Eu am făcut piatra să cînte pentru Umanitate“.

Sau : „Nebuni sunt toți aceia care consideră sculpturile mele drept abstracte. Ceea ce cred ei că este

abstract, este tot ce poate fi mai realist. Căci realul nu înseamnă forma exterioară a lucrurilor, ci ideea și esența fenomenelor“.

Aceste fraze și propoziții sunt îndelung cercetate de un tinăr inimios și talentat, căruia îi place vecinătatea Frumosului Românesc.

Cartea s-ar fi putut intitula : „Proverbe, la Masa Tăcerii...“

Cum spuneam : florile de lemn, de piatră și de bronz vorbiră. Contemporanii le-au înregistrat. Să te mai ascultăm o dată. Banda !

București, octombrie 1979

MARIN SORESCU